

ISSN (Print): 2304-5809
ISSN (Online): 2313-2167

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 3.2 (43.2) березень, 2017 р.

Члени редакційної колегії журналу:

Arkadiusz Adamczyk – professor, dr hab. in humanities (Poland)
Janusz Wielki – professor, dr hab. in economics, engineer (Poland)
Inessa Sytnik – professor, dr hab. in economics (Poland)
Базалій Валерій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Балашова Галина Станіславівна – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Гриценко Дмитро Сергійович – кандидат технічних наук (Україна)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Україна)
Змерзлий Борис Володимирович – доктор історичних наук (Україна)
Іртищева Інна Олександрівна – доктор економічних наук (Україна)
Коковіхін Сергій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лавриненко Юрій Олександрович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лебедева Надія Анатоліївна – доктор філософії в галузі культурології (Україна)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Морозенко Дмитро Володимирович – доктор ветеринарних наук (Україна)
Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук (Україна)
Нетюхайло Лілія Григорівна – доктор медичних наук (Україна)
Пекліна Галина Петрівна – доктор медичних наук (Україна)
Писаренко Павло Володимирович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Романенкова Юлія Вікторівна – доктор мистецтвознавства (Україна)
Севостьянова Наталія Іларіонівна – кандидат юридичних наук (Україна)
Стратонов Василь Миколайович – доктор юридичних наук (Україна)
Шаванов Сергій Валентинович – кандидат психологічних наук (Україна)
Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович – доктор технічних наук (Україна)
Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук (Україна)
Шапошнікова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук (Україна)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Шепель Юрій Олександрович – доктор філологічних наук (Україна)
Шерман Михайло Ісаакович – доктор педагогічних наук (Україна)
Шипота Галина Євгенівна – кандидат педагогічних наук (Україна)
Яковлев Денис Вікторович – доктор політичних наук (Україна)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.В. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці [Elibrary.ru](http://elibrary.ru), Polish Scholarly Bibliography

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
РИНЦ, ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.
Index Copernicus (IC™ Value): 4.11 (2013); 5.77 (2014); 43.69 (2015)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та редакції журналу.

ЗМІСТ

Беленька Г.В.Підготовка фахівців
для дошкільної галузі: стратегія змін1**Мельник Н.І.**Аналіз сучасних досліджень
з питань професійної підготовки
дошкільних педагогів
у європейському освітньому просторі4**Волинцев К.І.**Історичні доміанти виховання
підростаючого покоління в українців10**Волинцев Ю.О.**Навчання на засадах дослідження
як запит соціуму і ознака сучасності
професійної підготовки педагога14**Коваленко О.В.**Вимоги суспільства до особистості
вихователя дітей дошкільного віку18**Літнік О.О.**Формування суб'єктної позиції
майбутнього педагога24**Машовець М.А.**Лідерство-служіння як професійна
компетентність дошкільного педагога29**Половіна О.А.**Ранній розвиток дитини
у контексті потреб соціуму
та батьківських амбіцій36**Стаєнна О.О.**Підготовка майбутніх педагогів
до громадянського виховання
дітей дошкільного віку41**Стаднік Н.В.**Формування відповідальності
у майбутніх педагогів дошкільної
освіти у позааудиторній діяльності45**Козлітін Д.О., Матющенко І.І.**Медіа середовища сучасного
дошкільника та роль
майбутнього педагога у ньому49**Літнік О.О., Барна Х.В.**Дитяча субкультура
у світі дорослих цінностей53**Літченко О.Д.**Трудове виховання дітей
дошкільного віку на сторінках
педагогічних журналів58**Даніелян Анаїт**Навчальна праця як засіб
формування у майбутніх педагогів
ціннісного ставлення до професії62**Кондратюк С.Г.**Шляхи розвитку мовленнєвої
компетентності майбутнього
працівника сфери дошкільної освіти66**Товкач І.Є.**Майбутнім педагогам про індивідуальні
особливості пізнавальної активності
старших дошкільників
в мовленнєвій діяльності71**Карнаухова А.В.**Формування читацької культури
сучасного вихователя76**Гарашенко А.В.**Забезпечення здоров'язберезувального
характеру фізичного виховання дітей
дошкільного віку: пошук механізмів80**Ярич О.Я.**Довільність як головна характеристика
формування вольової поведінки
дитини дошкільного віку84**Іваненко О.А.**Ефективні умови активізації
художньо-творчого розвитку дітей
дошкільного віку в процесі
музичних занять89**Голота Н.М.**Ознайомлення з простором та часом
як передумова розвитку творчості
в дошкільному дитинстві93**Новоселецька І.Е.**Вплив мистецтва на розвиток
художньо-творчих здібностей
дітей п'ятого року життя в початкових
мистецьких навчальних закладах98**Вертугіна В.М.**Інклюзивна освіта дітей
дошкільного віку102**Мальцева Т.Ю.**Педагогічні умови впровадження
інклюзивних практик в діяльність
дошкільних навчальних закладів106**Рейпольська О.Д.**Співпраця кафедри дошкільної освіти
і лабораторії дошкільної освіти
і виховання щодо забезпечення
науково-дослідницької діяльності111

CONTENTS

Bielienka H.V. Professional training of preschool teachers: strategy of changes.	1	Daniilian A.Ya. Educational work as a source of future teachers value attitude formation to the profession.	62
Melnyk N.I. The analysis of contemporary research on preschool teachers profesional education in European demention.	4	Kondratiuk S.G. Ways to improve of speech competence of workers in preschool education.	66
Volynets K.I. Historical dominants of ukrainian young generation upbringing.	10	Tovkach I.Ye. To future teachers about individual features of cognitive activity of preschoolers' in speech activity.	71
Volynets Y.A. Research based learning as a society request and a feature of modern professional teacher training.	14	Karnaukhova A.V. Formation reading culture modern mentor.	76
Kovalenko O.V. Society requirements for preschool children teacher's personality.	18	Harashchenko L.V. Supporting of keeping health character of physical education in preschool children.	80
Linnik E.O. The gradual formation of a subject position of the future teacher.	24	Yarych O.Ya. Arbitrariness as the main characteristics of the formation of volitional behavior of the child of preschool age.	84
Mashovets M.A. Carrying lidership as preschool teacher's professional competence.	29	Ivanenko E.A. Efficient conditions for activation of artistic and creative development of children of preschool age in the process of music lessons.	89
Polovina E.A. Early childhood development in the context of society requirements and parents' ambitions.	36	Holota N.M. Acquaintance with space and time as a background for creativity development in preschool childhood.	93
Staenna O.O. Preparation of future teacher to civil education of preschool age children.	41	Novoseletska I.E. The influence of art on the artistic and creative development of children 5-year life in elementary artistic educational establishments.	98
Stadnik N.V. The formation of the responsibility of future teachers of preschool education in extracurricular activities.	45	Vertuhina V.N. Preschool children inclusive education.	102
Kozlitin D.O., Matiushchenko I.I. Modern preschool children media environment and the future teacher's role in it.	49	Maltseva T.Yu. Pedagogical conditions of implementing inclusive education practices in pre-schools.	106
Linnik E.O., Barna H.V. Children's subculture in the adult world of values.	53	Reypolskaya O.D. Cooperation of the department of preschool education and laboratory pre-school education and training for the research activity.	111
Litichenko O.D. Education through work of preschool children in pedagogical press.	58		

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вертугіна В.М.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті висвітлено питання впровадження інклюзивного навчання дітей дошкільного віку. Уточнено вимоги до створення педагогічних умов для навчання дітей із зоровим відхиленням, інтегрованих в освітнє середовище групи дітей загального розвитку. Розроблено модель підготовки дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням до навчання у школі та описано етапи залучення їх в освітнє середовище дошкільного навчального закладу.

Ключові слова: інклюзивна освіта, інтеграція, діти з особливими потребами, діти із зоровим відхиленням, педагогічні умови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз стану проблеми інтегрування дітей, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку в загальноосвітній простір, дозволяє розглядати її як одну з актуальних в системі досліджень процесу навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Зазначимо, що в Україні в 90-х роках ХХ ст. активізувався рух зі створення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі, який був ініційований батьками дітей та недержавними організаціями. Цей рух знайшов відображення в низці державних документів: Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (від 5 жовтня 2000 р.), Законі України «Про соціальні послуги» (від 19 червня 2003 р.), Проекті Державного стандарту соціальних послуг. Керуючись положеннями даного проекту, групою дослідників (Н. Софій, Ю. Найда, А. Колупаєва) було розроблено модель інклюзивного навчання дітей із особливостями психофізичного розвитку, яка охоплює основні складові його забезпечення і, водночас, враховує об'єктивні реалії розвитку системи освіти, зокрема спеціальної, в Україні. Ця модель може слугувати підґрунтям для створення моделі інклюзивного навчання для дітей із особливими потребами певних категорій: відхиленням зору, мовлення, слуху, ЗПР тощо. Зазначимо, що за визначенням ЮНЕСКО інклюзія – це процес інтеграції дітей в загальноосвітній простір незалежно від їх статевої, етнічної та релігійної приналежності, попередніх навчальних досягнень, стану здоров'я, рівня розвитку, соціально-економічного статусу батьків тощо. Інклюзивна освіта – більш широкий процес інтеграції, вищий ступінь інтеграції, за якого усі навчальні заклади і вся освітня філософія пристосовується до всіх потреб. Про інклюзію в Україні, як всеохоплюючий процес, наразі важко говорити, тому в нашому дослідженні поряд зі словом «інклюзія» вживатимемо поняття «інтеграція».

Проблема інтегрування дітей із порушеннями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір знаходиться в центрі уваги українських вчених В. Бондаря, Л. Будяк, І. Гудим, Л. Даниленко, А. Колупаєвої, І. Кузави, Ю. Найди, Т. Ляшенко, А. Обухівської, І. Родименко, Н. Сухоніної та ін. [3; 5]. Аналіз досліджень свідчить, що найбільш оптимальним для впровадження інклюзивної освіти є дошкільний вік, адже в цей період у дітей не існує ніяких упереджень сто-

совно своїх однолітків, які потребують корекції психофізичного розвитку, їм легше встановити контакт з ними; саме в дитинстві закладаються навички соціального спілкування, які сприяють формуванню активної життєвої позиції. Варто зазначити, що для дітей із психофізичними порушеннями інклюзія сприяє нормалізації життя та освіти відповідно до індивідуальних особливостей та потреб кожного, можливості разом зі здоровими дітьми брати участь у різних видах діяльності, отримувати емоційне задоволення від досягнутих позитивних результатів, від того, що ти є повноцінним громадянином держави.

Доцільно зазначити, що в Законі України «Про освіту» категорію дітей з порушеннями розвитку визначено «...як діти, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку». Віднедавна цих дітей називають «діти з особливими освітніми потребами».

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Конституція України гарантує право кожного громадянина на доступність якісної освіти. Це у повній мірі стосується дітей з особливими потребами. Більшість цих дітей може навчатись в загальноосвітніх школах за умови реалізації інклюзивної моделі освіти. Разом з тим, цікаві напрацювання, здобутки, дослідження науковців, нажалі залишаються сьогорні неореалізованими в Україні. Зазначимо, що часто інтеграцію підмінюють псевдоінтеграцією (вимушеною інтеграцією), яка виникає внаслідок різних причин: відсутності спеціальних освітніх закладів, їх віддаленості від місця проживання дитини та її родини, а також небажання батьків навчати дітей у спеціальному закладі [2].

Як свідчить практика, наразі загальноосвітні заклади відвідує значна кількість дітей із особливими потребами. Зупинимось на відвідуванні дітьми із зоровим відхиленням груп загального розвитку в дошкільних навчальних закладах. Наше дослідження показало, що майже в кожній групі є діти із зоровим відхиленням: 78% вихователів (всього проанкетовано 120 вихователів) дали позитивні відповіді на питання анкети, проте, якщо дитина не носить окулярів, то вважається, що вона добре бачить і не потребує індивідуального підходу, знання отримує на рівні дітей із нормальним зором. Зазначимо, що позитивним у інтеграції є те, що діти з особливими освітніми потребами не будуть ізольовані від суспільства, але погано, що в масових школах можливості спеціального інтегрованого навчання

обмежені. Питання полягає в готовності загальноосвітніх закладів залучати дітей із особливими потребами, готовності педагогів надавати спеціальну психолого-педагогічну допомогу, наявності спеціалістів, які зможуть організувати умови для підготовки дітей з обмеженими можливостями до життя в умовах загальноосвітнього закладу. Важливо також враховувати при цьому думку батьків, які по-різному ставляться до інтеграції, особливо якщо вона буде примусовою.

Мета статті. Акцентувати увагу на деяких аспектах впровадження інклюзивної освіти в дошкільних навчальних закладах України. Дослідити вплив інтегрованого навчання на дітей з особливостями психофізичного розвитку та їхніх однолітків на прикладі організації роботи з дітьми старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням.

Виклад основного матеріалу. Проблема залучення дітей із психофізичними відхиленнями до навчання і виховання з дітьми вікової норми набула значущості в кінці XX століття. Проте зазначимо, що ще на початку XX століття Л. Виготський вказував на необхідність створення такої системи навчання, в якій дитина з обмеженими можливостями не виключалась би зі спільноти дітей з нормальним рівнем розвитку. Він зазначав, що закривання вихованця – сліпого, глухого чи розумово відсталого – у вузьке коло шкільного колективу наносить шкоди його розвитку, не дає можливості жити справжнім життям, не стимулює його вдосконалювати себе, не заохочує до спілкування, притупляє бажання творити [1].

Вивчаючи досвід зарубіжних педагогів, зокрема вперше відкривши новациї німецьких педагогів Й. Песталоцці, Ф. Фребеля, С. Русова звернула увагу на напрямок роботи з питань інтеграції в суспільстві і серед дітей, і серед дорослих. Вона вважала, що всі діти (всіх верств, діти здорові й дефективні) – обов'язково підлягають процесу виховання. Як неодмінну умову результативності виховання С. Русова розглядала той факт, що «дефективні» діти не мають жити ізольовано. Педагог вважала, що потрібно дати найбільший можливий розвиток усім приспаним здібностям і повернути збуджені сили на корисну діяльність. Тому одним з принципів виховання вважала принцип індивідуалізації, адже «діти дуже одно від одного відрізняються, хоч і межі ними є багато спільного» [6].

Зазначимо, що у вітчизняній і зарубіжній педагогіці вже давно розроблено певну кількість захисних, пом'якшувачих, адаптаційних механізмів педагогічної допомоги дітям із особливими потребами. До їх числа можна віднести організацію диференційованого навчання, що передбачає посилення індивідуального підходу до дитини і врахування її індивідуальних особливостей і можливостей, при виборі для неї форми організації і методів навчання, врахування стану здоров'я і готовності до шкільного навчання.

Розглянемо важливі моменти включення дітей із особливими потребами в середовище дітей із загальним рівнем розвитку на прикладі інтеграції дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням. Зазначимо, що ушкодження зорового аналізатора призводить до відсутності або порушення здатності дитини бачити, а вміння

бачити є одним з найбільш інформативних джерел отримання знань про довкілля. В результаті ушкодження зорового аналізатора виникають труднощі у розвитку таких пізнавальних процесів як зорові відчуття та сприймання, що лежать в основі відображення світу і формуванні досвіду взаємодії з ним. У дітей із зоровим відхиленням спостерігається порушення орієнтування в просторі, відсутність або різке обмеження конкретних уявлень про довкілля, порушення моторики, особливо ходи, міміки, а це негативно впливає на навчання в школі, соціалізацію.

Сучасні дослідження (І. Гудим, І. Кузава, І. Свиридчук, Л. Сековець) показали, що навчання в інклюзивних класах/групах допомагає дітям із порушенням зору позбутися почуття ізольованості, відчуження, сприяє зникненню соціальних бар'єрів та інтеграції в соціум, формує почуття відповідальності за товаришів [4; 5]. Специфіка підготовки дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням у дошкільних навчальних закладах полягає в забезпеченні сучасних належних умов для розвитку дітей, враховуючи їхні індивідуальні особливості, ступінь і характер зорового відхилення.

Нами були визначені педагогічні умови перебування дітей із зоровим відхиленням в групах дітей загального розвитку: забезпечення індивідуально-диференційованого навчання дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням; занурення дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням в активну пізнавально-ігрову діяльність; взаємодія дошкільного навчального закладу і сім'ї у підготовці дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням до навчання в школі. Відповідно до визначених педагогічних умов і принципів організації експериментального дослідження було розроблено модель підготовки дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням до навчання у школі.

Розроблена модель обіймає три послідовні етапи: когнітивно-збагачувальний, репродуктивний, діяльнісно-творчий.

Метою першого, когнітивно-збагачувального етапу було: збагачення знань дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням про предметне і природне довкілля, формування доступних дитині уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу, вміння орієнтуватися в просторі за показом дорослого.

Змістовий аспект роботи передбачав спостереження за об'єктами і предметами довкілля, природними явищами; розвиток умінь виділяти предмети, об'єкти з довкілля за допомогою зору і діяти з ними, уточнення знань про природні явища. З дітьми проводились екскурсії, цільові прогулянки, індивідуальні та індивідуально-групові заняття.

Ключовим напрямом роботи на цьому етапі було навчити дітей розпізнавати предмети і об'єкти, визначати їх характерні особливості, вміння з ними діяти.

Кінцевим результатом роботи на цьому етапі передбачалась сформованість дій, спрямованих на розв'язання складних пізнавальних завдань.

Метою другого, репродуктивного етапу було: стимулювання дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням використовувати набуті

знання під час групових занять та в іграх, орієнтуватись в просторі не тільки за показом дорослого, а й по пам'яті, за зразком-схемою, словесною інструкцією.

Змістовий аспект роботи передбачав: спонукати дітей до дій з предметами та об'єктами. При плануванні занять визначали індивідуальний підхід до дітей із зоровим відхиленням. Особливе місце в системі роботи з дітьми дошкільного віку відводилося засвоєнню правил поведінки в товаристві однолітків, що забезпечувало уміння співвідносити власні інтереси з інтересами інших, установлювати партнерські стосунки. З дітьми проводились дидактичні ігри, вправи, спрямовані на розвиток сприймання кольору, форми, величини предметів, просторового орієнтування, цілісного сприймання з врахуванням особливостей розвитку дітей старшого дошкільного віку; спостереження, бесіди, індивідуальна робота, їх спонукали до виконання доручень, до чергувань.

Кінцевим результатом роботи на цьому етапі передбачалось набуття здатності дитини застосовувати знання у практичній діяльності.

Метою третього, *діяльнісно-творчого* етапу було: стимулювання дітей до творчого використання набутих знань, умінь, навичок у різних видах діяльності.

Змістовий аспект роботи передбачав участь дітей у сюжетно-рольових іграх, серед них і на теми школи, прояв ініціативи під час чергувань, виконання щоденних обов'язків, самостійний вибір атрибутів до ігор. Дітей із зоровим відхиленням «занурювали» в активну пізнавально-ігрову діяльність. Використовували прийом заохочення і підтримки ініціативності дітей у різних ситуаціях. Створювались ситуації, які вимагають предметної діяльності, використання особистісно-рольового підходу, наочного моделювання (драматизація дій, зображених на картині). Звертали увагу на довільність поведінки. Дітям давали завдання скласти уявну розповідь на тему: «Школа, в якій я хочу вчитись», придумати історію про шкільне життя, створювали ситуації з метою закріплення умінь спілкування в соціальному середовищі такі, як «До тебе прийшли гості на день народження», «Ти прийшов у гості до свого друга», «На прийомі у лікаря», «Знайомство з товаришем по партії в школі». Такі ситуації стимулюють дітей до володіння різними мовленнєвими засобами комунікації.

Кінцевим результатом роботи на цьому етапі передбачалось самостійне використання дітьми із зоровим відхиленням набутих знань: на заняттях, в педагогічних ситуаціях, творчих іграх (сюжетно-рольових, іграх-драматизаціях, театралізованих); здатність проявляти особистісну активність у всіх специфічно дитячих видах діяльності.

Зазначимо, що безпосередньо розробці моделі підготовки дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням до навчання у школі передував підготовчий етап, метою якого було: підготувати вихователів експериментальних груп до роботи з дітьми із зоровим відхиленням. За диференційованим підходом було розподілено дітей за підгрупами. Кожну підгрупу складали діти зі схожим зоровим відхиленням. Так, до першої

підгрупи було віднесено дошкільників зі збіжною косоокістю. До другої підгрупи були віднесені діти з розбіжною косоокістю. Третю підгрупу об'єднували дошкільники з амбліопією. Проте, незалежно до якої підгрупи було віднесено дітей, перед проведенням індивідуальних чи індивідуально-групових занять проводилась гімнастика для очей, за допомогою якої тренували зовнішні м'язи очей. Уточнимо, що при проведенні індивідуальних занять з дітьми із зоровим відхиленням зверталась увага як на словесний супровід, так і на практичні дії.

При організації навчальної діяльності з дітьми із зоровим відхиленням враховувалися особливості сприймання ними навчального матеріалу, показники рівня підготовленості дитини до систематичного навчання, наявність пізнавального інтересу, корекційна спрямованість роботи, використовували спеціальні завдання, спрямовані на формування цілісності сприймання предметів і явищ, властивостей і якостей предметів, просторових відносин, оволодіння засобами обстеження предметів, їх порівняння (обвідні рухи при виділенні форми предмету, накладання, прикладання тощо), оволодіння суспільно виробленими системами суспільних еталонів (колір спектру, система геометричних форм, величина); формування способів виконання завдання (спроба, примірювання, зорове співвідношення). Об'єкт спостереження підносили до недосконалого зору дитини, давали їй в руки, її руками обстежували його, розповідали про предмет, зацікавлюючи ним дитину.

Про результати проведеної роботи свідчать порівняльні дані рівнів підготовленості дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням в ЕГ і КГ до навчання в школі за мотиваційно-вольовим, когнітивно-збагачувальним, комунікативно-мовленнєвим критеріями: високого рівня підготовленості до навчання у школі досягли 28,9% (було 9,6%) дітей; достатнього рівня – 37,85 дітей (було 18,6% дітей); задовільний рівень засвідчили 24,4% (було 34,1%) дітей, на низькому рівні залишилось 8,9% (було 37,7%) дітей. У контрольній групі на прикінцевому етапі високого рівня підготовленості дітей із зоровим відхиленням до навчання у школі досягли 17,9% (було 12,0%) дітей; достатнього рівня 31,0% (було 20,0%) дітей; задовільний рівень виявлено у 26,6% (було 36,2%) дітей; на низькому рівні залишилось 24,5 (було 31,8%) дітей.

Отже, як бачимо, правильно організована робота з урахуванням індивідуальних можливостей дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням, дала позитивні результати. На цьому прикладі показуємо важливість інтеграції дітей із особливими потребами в загальноосвітній простір.

Висновки і пропозиції. Таким чином, зазначимо, що проблема інтеграції дітей із особливими потребами в освітній простір стоїть на гребені сучасного підходу до розвитку, виховання і навчання дітей із відхиленнями у розвитку. Неможливо створити відкрите демократичне суспільство без запровадження права всіх дітей на здобуття якісної освіти. Зазначимо, що для реалізації цілей інклюзії в освітніх установах повинні працювати фахівці різних профілів, предметно-розвивальне

середовище має сприяти повноцінному розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку, потрібно налагодити взаємодію між учасниками

освітнього процесу, враховувати специфіку навчання різних категорій дітей, розбиратись в поняттях «інклюзія» і «псевдоінклюзія».

Список літератури:

1. Выготский Л.С. Принципы воспитания физически дефективных детей / Л.С. Выготский // Собр. соч.: В 6 т. – М., 1983. – Т. 5.
2. Специальная педагогика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Л.И. Аксенова, Б.А. Архипов, Л.И. Беликова и др.; под ред. Н.М. Назаровой. – 6-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 400 с.
3. Индекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикєва О.О., Дятленко Н.М., Софій Н.З., Найда Ю.М. Під заг. ред. Шинкаренко В.І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Пленді», 2013. – 100 с.
4. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і методика / Ірина Борисівна Кузава. – Луцьк: ППІ Іванюк В.П., 2013. – 292 с.
5. Луцан Н.І. Підготовка дітей старшого дошкільного віку із зоровим відхиленням до навчання у школі / Луцан Надія Іванівна, Вертугіна Валентина Миколаївна. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 228 с.
6. Русова Софія: з маловідомого і невідомого: трилогія / Софія Русова: [упор. Оксана Джус, Зіновія Нагачевська]. – Ч. І: Несторка української педагогічної літератури. – Івано-Франківськ: Гаманець, 2006. – 456 с.

Вертугіна В.Н.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Аннотация

В статье рассмотрены вопросы внедрения инклюзивного обучения детей дошкольного возраста. Уточнены требования к созданию педагогических условий для обучения детей со зрительным отклонением, интегрированных в образовательную среду группы детей общего развития. Разработана модель подготовки детей старшего дошкольного возраста со зрительным отклонением к обучению в школе и описаны этапы привлечения их в образовательную среду дошкольного учебного заведения.

Ключевые слова: инклюзивное образование, интеграция, дети с особыми потребностями, дети со зрительным отклонением, педагогические условия.

Vertuhina V.N.

Borys Grinchenko Kyiv University

PRESCHOOL CHILDREN INCLUSIVE EDUCATION

Summary

The article is devoted to the implementation of inclusive education of preschool children. The author specifies the requirements for the creation of pedagogical conditions for teaching children with visual impairment, integrated in the educational environment of children's overall development. The model of preschool children with visual impairment to learning in school preparing is presented and the stages of their involvement in the educational environment of kindergarten are described.

Keywords: inclusive education, integration, children with disabilities, children with visual impairment, pedagogical conditions.

НАШІ АВТОРИ

1. **Барна Христина Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Мукачівського державного університету
2. **Беленька Ганна Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
3. **Вертугіна Валентина Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
4. **Волинець Катерина Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
5. **Волинець Юлія Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
6. **Гаращенко Лариса Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
7. **Голота Наталія Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
8. **Даніелян Анаїт** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
9. **Іваненко Олена Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, проректор-декан факультету з підготовки юних абітурієнтів, майстер-класів та спецкурсів Київської дитячої Академії мистецтв
10. **Карнаухова Антоніна Валеріївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
11. **Коваленко Олена Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
12. **Козлітін Денис Олександрович** – магістр початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
13. **Кондратюк Світлана Григорівна** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
14. **Линнік Олена Олегівна** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
15. **Лігіченко Олена Дмитрівна** – викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
16. **Мальцева Тетяна Юріївна** – аспірант Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
17. **Матющенко Ірина Іванівна** – спеціаліст дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
18. **Машовець Марина Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка
19. **Мельник Наталія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
20. **Новоселецька Ірина Едуардівна** – аспірант Київського університету імені Бориса Грінченка
21. **Половіна Олена Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
22. **Рейпольська Ольга Дмитрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України
23. **Стаднік Надія Вікторівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
24. **Стаєнна Олена Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
25. **Товкач Ірина Євгенівна** – старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
26. **Ярич Оксана Ярославівна** – аспірант кафедри тифлопедагогіки, факультет корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

НОТАТКИ

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 3.2 (43.2) березень, 2017 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: О. Данильченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73005 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»
тел.: +38 (0552) 399 530
info@molodyvcheny.in.ua
www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 10.04.2017 р.
Формат 60х84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 15,10. Тираж 100 прим.
Зам. 0417-53.

ТОВ «Видавничий дім «Гельветика»
73034, Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.